

IZDANJA »Priče iz Arkadije« Dimitrija Popovića

Arkadijske livade djetinjstva

Marina TENŽERA

Leonardovski anđeo milosti čije je lice izbrazdano šavovima poput munje – tragična je slika Dimitrija Popovića.

Slikar tegobne ljudske drame čije su slike često pokazivale strašnu vezu između erosa i smrti – u svim je svojim ciklusima pokazao tragični »pad« suvremenog čovjeka koji nanovo traga za izgubljenim Bogom.

Dimitrijevi pali anđeli, mitski junaci, koje je pokazivao ljudski ranjivima, od Judite koja nosi odrubljenu Holofernovu glavu do ne manje mitske Marilyn Monroe na čiju je lica urezana tragedija – protagonisti su jednog slikarskog svijeta u kojemu su se život i smrt neraskidivo prepleli.

No, manje je poznato da je Dimitrije Popović i vrstan pisac. Nakon povijesno umjetničkih studija »Veronikin rubac« i »Smrt u slikarstvu« u kojima je pisao o slikarima koje je volio, zaputio se na one daleke staze djetinjstva koje nas je oblikovalo i koje nam u najtežim trenutcima odašilje sretna sjećanja.

Dječak s Cetinja

»Cijeli život pokušavao sam doseći onaj doživljaj djetinjstva kada je biće u potpunosti cjelovito sa svijetom« – pisao je siromašni Henry Miller evocirajući mladost u newyorškom 14. okrugu. »Priče iz Arkadije« Dimitrija Popovića (izdavač »Ex Libris«) – tvore fascinantno niz slikarskih sjećanja – koji će sudbinski obilježiti njegovo

Djetinjstvo i umjetnost: Dimitrije Popović

Nova knjiga Dimitrija Popovića pruža fascinantno niz njegovih sjećanja – sve one prizore koji će sudbinski obilježiti njegovo djelo

djelo. Precizan do sličnih detalja kao i u crtežu, Dimitrije niže uspomene. Nije li i onaj slavni Francuz, također iz mirisa čajnih kolačića, ispleo najveću literarnu avanturu »potrage za izgubljenim vremenom«?

Dječak s Cetinja pred Leonardovom »Madonom među stijenjem« tako će ponovno osjetiti mirise divljeg bilja s uzvisine iznad rodnoga grada – arkadijske livade gdje je prvi put »osjetio da blisko žive stvarnost i fantazija«.

U cetinjskom kraljiku brat će divlje ruže i taj će čudesni svijet morati napustiti zbog krute škole koju je »mrzio«. Koliki su samo

slobodni duhovi potonuli na tim školskim »stratištima« gdje se šibalo zbog kakve pogreške, gdje se surovo sputavala dječja sloboda i mašta?

Čita Kafkin »Preobražaj«

Od nemilosrdnih učitelja senzibilnog dječaka će spasiti crtački talent. A toga tankočutnog dječaka kojega je užasavao zvuk brijačevih škara pored uha, koji je maštao o tome da se ljudi počnu razmnožavati poput »papučica«, koji se s oduševljenjem čitao Kafkin »Preobražaj«, koji nije volio jesti ništa osim čaja i kompota, sudbinski će obilježiti tema tijela koje će postati

vodeći motiv njegova slikarstva i skulpture. Temu smrti tijela otkrivamo i u opisima klanja kokoši i rušenja staroga brtjesta, pomrčine sunca, skupljanja leptira koje su dječaci »žive probadali iglama«, napose trajnoj fascinaciji Grünwaldovim »Raspećem«. Još u ranoj mladosti slikar je u kućnoj biblioteci našao anatomsku maketu tijela – toga »savršenog spleta arterija i vena, živaca i mišića i unutrašnjih organa«.

»Velike mogućnosti izražavanja kroz oblike ljudskog tijela, njegovo formalno bogatstvo i simbolička značenja očitava se u mojim ciklusima u kojima se kroz određenu

tematiku tijelo javlja u različitosti svog govora: kroz anatomiju, kroz fragmente, kroz pokret i mirovanje, ljepotu i ružnoću, snagu i klonulost, ekspresiju i metamorfozu, stradanje i smrt, kroz njegovu svetost i njegovo uskrsnuće.

Kada tijelom želim nešto izraziti, tada posežem za njegovom deformacijom. Vanjski oblik figure mora odgovarati njezinoj unutarnjoj ekspresiji« – objašnjava Dimitrije Popović svoju fascinaciju tijelom koja ga je učinila jednim od vodećih hrvatskih umjetnika i rijetkim poznatim u svijetu.

Obiteljski klavir i partizani

Priče o starom bunaru čije mu nevidljivo dno priziva Danteov »Pakao«, o miješanju tjesta koje ga sjeća na mistični proces transsubstancijacije, priče o besprijetkornoj građi ljudskog uha, o zmijama, o rukavicama, o važnosti sjene u slikarstvu, o »magiji teatra«, o obiteljskom klaviru koji će partizani raskomadati, o Njegoševu grobu na planini, o mladiću s istetoviranim orlom na prsima koji ga sjeća na Prometeja, o ustima kroz koje se »spajaju duh i tijelo«, o nebu i mračnoj unutrašnjosti ormara – sve prožeto opisima glasovitih djela Michelangela, Berninija ili Leonarda – fasciniraju.

U kratkim nemilosrdnim rečenicama u kojima se prepleću djetinjstvo, umjetnost i smrt, zapisi u ovoj knjizi sjećaju na dramatsku snagu jedne od najstrašnijih i najboljih knjiga o djetinjstvu – »Oboljenu pticu« Jerzyja Kosinskog. Knjiga koju valja imati!